

SAIMA
HARMAJA



OJA

SATEEN
JÄLKEEN

WSOY

46.

Sateen jälkeen

Saima Harmaja

Sateen jälkeen

Runoja

Werner Söderström Osakeyhtiö

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1935

I.

RIEMU.

Taas loistavina pilvet kulkuaan
käy yli ruskean ja kirkkaan maan,
ja mullan hohde sinipunainen
jää sydämeeni, mua sokaisten.
Mut silmin suljetuin ja kyyneltyvin
vain kuumempana läpi luomien
nään kevään mahdin ylimaallisen.
Saa tuskan värin aina riemu syvin.

LUMOUS.

Oi kuulautta näiden kevätöiden,
kun kaikki taivaan valo ikävöiden
maan päällä viipyy, hennomatta pois,
kun heleimmillään hymyy kevään multa,
kun puistot hohtavat ja arkaa tulta
säteilee ikkunat kuin lumotut ne ois.
Ui punertuen pilvet meren yli,
se syvään hengittää, niin kuultavana syli,
se, kirkas, taivaan armautta juo.
Hymyssä auerten en nähdä saata,
mi vettä, valoa, mi taivasta tai maata.
Jää pilvi rantaan, säde mullan luo,
ja siipi kantaa aavain ääriin asti.
Niin säde lienen, tuuli, lintunen —
Mut kesken kirkkauden taivaisen
maan kevään tuomet kukkii huumaavasti.

Ma mitä lienen? Miksi tänne jäinkään?
Min lumouksen silmissäsi näinkään?
Mua mikä sitoo? Valo aaltoon vaipuu,
yö kevään, nuoruus, rakkaus ja kaipuu —
Mik' on tää murhe, joka ahdistaa?
Niin kaunis olet, taivas, kaunis, maa —

SIREENIT.

Oi katso, sireenit on puhjenneet!
Nyt hymyy joka pensas lumottuna,
ne verhoo herkkä, armas sinipuna,
ja kimaltelee kasteen kyyneleet.

Oi runsautta kukkaisterttujen!
Kuin läpitunkemina onnen täyden
ne hengittävät hennon tuulen käyden,
valossa tummuun ja himmeten.

Pois käännä kasvosi, sa uupuva
tään valon, lämmön, tuoksun kyllyydestä!
Ei ihmissydämesi ahdas kestä
näin tajuamatonta autuutta.

AAMUNKOITTEESSA.

Aamu nousee. Varjot kalpenee.
Hämyn halki valo vapisee.
Aamu nousee. Usvin haihtuvin
vaipuu öistä pisin, hirmuisin.
Yli kuilun rusko leviää,
varjot väistyy, ensi säteet jää.

Jumalani! Läpi pimeän
johdit askeleeni nääntyvän.
Kauhun hetkin mittaamattomin
vierelläni seisoi, mahtavin.
Kätes ihmeellinen kädessäin
henkes voiman hengessäni näin.
Tuskan maassa et mua jättänyt.
Älä lähde, älä hylkää nyt!

Aamu nousee. Hämy hälvenee.
Kaikki, mihin kosken, hymyilee.
Yli maani rusko leviää,
varjot väistyy — Sinä, sinä jää!

CONTEMPLATIO.

Janoten katsot metsän ihanuutta,
suloa joka ruohon kasteisen,
jokaisen lehden läpikuultavuutta,
kun valo leppiin paistaa kultainen.
Se kaikki aatokses, se sielus vie:
on jossain ovi, jossain pääsy, tie —
Oi tuskaa sydämen, sen voimaa uutta!
Niin tuhannesti anot nöyrtyen
maan lehvien ja ruohon jumaluutta.
Oi iäinen, sa särje lumoukses!
Tie näytä, helly! Avaa pyhät ukset!

Ja katso, jos et mitään voimaas säästä,
jos oman minuutesi ääriin päästä
voit itses jättäin, itses hyljäten,

niin tuta silmänräpäyksen ajan
saat ehkä rajan
sen valtakunnan, jok' on ikuinen.
Sen syvyyksiin ei mikään katse tapaa,
iäti vapaa,
iäti vailla ääriä se on.
Niin sitomana ihmiskohtalon
sa peität kasvot, tomun tomu sinä,
sa peität silmäs, joill' et mitään nää.

HÄMÄRISSÄ.

Taas illan hämyssä tummuu maa.
Tätä hetkeä rakastin vuosien ajan.
Polut päivän peittyvät, aukeaa
tie hämära toiselle puolen rajan.

Niin mustin oksin ja hentoisin
puut seisovat nöyrine unelmineen.
Valo ylhäällä häilyy lumoavin,
pois paeten pilvien arkaan sineen.

Oi taivaan väriä syvenevää!
Ylimaallisena se loistaa ja vaipuu,
on poissa ja jälleen himertää.
Sitä seuraan, rinnassa tuska ja kaipuu.

Hymy tajuamattoman kauneuden,
vain sinua rakastin vuosien mennen.
Tuhat kertaa henkeni uupunehen
veit pois, hämärimpiin maihisi ennen.

Miks, Ylhäinen, mua väistyt nyt,
miks suonteni virta pois luotasi vie mun?
Miks poveltas minut työntänyt
olet syliin vieraan riemun?

ONNELLINEN ILTA.

On taivas himmentynyt hentoon sineen,
ja sinenevät varjot hankien,
mut vielä hohtaa katu luminen
heleine lyhtyineen ja unelmineen.
Ma kuljen keveästi kotiinpäin,
kun hämyyn värähtelee ensi tähti.
Pois kaikki tuska povestani lähti,
ja ilman syytä autuaaksi jäin.
Vain lumen rauha, sinen kuulakkuus,
vain tähden jälkeen vieno tähti uus,
vain tieto: huoneessani lämpimässä
hymyilee ruusu yksin hämärässä,
hymyilee ruusu lehdin hehkuvin.
Yön sini, ruusu! Mitä toivoisin?

TUSKA.

Minut yllätti tuska, se päälleni karkaa,
käsivarret sen ruhjovat povea arkaa,
sydän kuolee, se murtuu, ei kestä se, ei!
Miks heräsin? Heleitä unia nähden
ujot käteni poimivat taivaalta tähden.
Se on särkynyt, myrsky sen hohteen vei.

Tämä ei ole totta. Löi siipeni valhe.
Maailmani, tähteni murskasi valhe.
Olen kehässä tappavan noituuden.
Vie rinnasta hengen valtava kauhu.
Mua kietoo myrsky ja liekit ja sauhu
ja ma elän. — En kuolla voi, oi en!

Lumipälvissä äsken hymysi rinne,
tuli tuoksuen tuuli. — Vie minut sinne,
valon, ilmojen hohtoon huimaavaan!
Talo päälleni syöksyy! Pois seinien alta!
Keväthanget vaipuvat. — Korkealta
unen pilviä tuulet vie yli maan.

Tähän ei siis yltänyt rintani palo.
Vain hellää riemua huokuu salo,
ei suitsua vuori, ei vapise puu.
Minä tuskasta hüillyin. Mut yli pääni
yhä laulaa metsien autuas ääni
ja ihanat hongat kaareutuu.

Niin, Kärsimys, kasvosi vitkaan vaihtuu.
Syvin kauhu ja kipein häpeä haihtuu.
Sinut nään: olet äiti. Pois lapsesi vie.
Läpi hirveän aavikon soit minun tulla.
Nyt suo minun juoda. Yksin on sulla
veden elävän luokse valta ja tie.

Minä riemua pyysin. Mut elämän uuden
suo sekin vain rajoilla ajattomuuden
kun tuska jo on läpätunkenut sen.
Miks nyyhkytän? Tuskassa syvimmässä
itu riemun on. Mullassa pimeässä
on elämän siemen ihmeellinen.

Olen silmiltä soaistu, mitään en tiedä.
En taistella voi, voin antaa vain viedä,
vain uhrata tahtoni. Tutkimaton,
syvä kohtalo, hunnussa tuskan ja riemun
niin Olevan ainoille lähteille vie mun.
Miks vapisen? Ihmisen osa se on.

UKKOSKESÄNÄ.

Pois ajoi ukkonen, ja auringossa
taas kultaisina pellot leviää,
kun synkin värein vielä aallokossa
tiet myrskyn ajelemat hyrskyää.
Yömustan varjon alle metsä jää,
mut hehkuvana alla tumman havun
nään apiloiden purppuraisen savun
ja mataroiden valkohämärää.
Käy lämmin tuuli jälleen puutarhassa,
sen lehvät välkkyy sateen hopeassa,
ja sinisilmin ruoho kimmeltää.
Oi kukkaissineä! On loppu tässä!
Maan ruusun hymyilyssä heleässä
on ihmisetsinnän ja harhan pää —

Niin kipu vanha palaa liikahtaen.
Sen tiesin, tiesin! Miksi kuitenkin
ma yhä pääsyä ja tietä haen
ma, kahlehdittu langoin viiltävin?

Vaan itkun läpi vielä kirkkaampana
nään: yli viljan kultahämyisen
niin sinenherkin varjoin, loistavana
käy joutsensiipi pilvi lumoten.
Sen ehkä nähdä voi vain kyynelissään.
Näin ehkei sadehelmet kimaltais,
Näin syvin värein välkkyis niitty missään,
jos tuskan siivet ei mua varjoais.
Ma tiesin, tiesin: säteet varjon tuovat,
ja helein säde varjon synkimmän.
Mut ehkä sydämessä pimeään
syvimmät varjot itse valon luovat.
Maan suven huumen, pilven jumalaisen
ja ruusuhymyn hehkun ylimaisen
niin ehkä heltymätön kipu tää
omasta julmuudestaan synnyttää.

SADONKORJUU.

Sade pilviä himmentää ja metsien sinen,
mutta väreille mullan se kostean loisteen luo.
Ja pisarat kimmeltävät, ja ihmeellinen
on vehmaus maan, joka kasvun ja hedelmän suo.
Ja versoen jälleen, kuin olis heleä kevät,
syysniityt leikatut vihreinä hymyilevät,
ja puutarhan loimua syyssade viilentää.
Syvänmustana siementä vartoo kynnetty multa,
mutta pelloilla vaipuu kuin tumma ja hehkuva kulta,
ja raskaat tähkät nöyrinä maahan jää.

Tämän runsauden, syvän, loistavan elämän nähden
sinut, Salattu, nään; taas syliisi antaudun.
Tuhat kertaa näin maan mullasta löysin sun,
tuhat kertaa nyyhkytin kivun ja hurmion tähden.

Oi tiedän, tiedän, jos olisin kahleista vapaa,
tätä syvyyttä kullan ja ruskean tuntisi en,
en hohtoa varjojen, jotka nyt silmäni tapaa,
en hymyä salaista tuskan ja kauneuden.
Laki mullan ei täyty ilman sirpin terää.
Sinut, Ylhäinen, vain järkkyyen nähdä saa.
Vain kuumiin kyynelin silmäni aukeaa,
ja nääntyen vain, vain kuollen ihminen herää.

Yhä vapisee sydämeni, jota on kärsimys purrut.
Mutta turhaan en ole elämän rajoille surrut.
Läpi sateen nään, mitä muut ei silmin nää:
sato kypsynyt kultanraskaana kimmeltää,
ikäväiden kuoleman viiltoa, sirpin terää.

KULTAISIA LEHTIÄ.

On tullut aamu, jota odotin.
Syyspäivä paistaa sätein kultaisin,
ja helenevä, harveneva puisto
taas sydämeeni koskee niinkuin muisto
sen syksyn, jok' ei palaa takaisin.

On ihmeellinen heinäkuinen puu,
kun syvää vihreyttään uhkuu lehti.
Vaan kun se täyttymyksen rauhaan ehti,
se ylimaalliseksi kirkastuu.
Alati henkevämmin heleten
syystuulen syliin lehdet varisevat,
ja niinkuin kultasade raukenevat
ne mullan poveen, jok' on iäinen.

Oi armas väri, poltat sydämeni!
Syvintä unelmaani loistos on,
syvintä tuskaa päivän, joka meni,
ja jok' on ehtymätön, loputon.

Vaan mik' on tuskaa, mikä kuolemaa?
Kotiinsa pääsee ikävöivä lehti,
ja puu, mi täyttymyksen rauhaan ehti,
vain viime unelmansa antaa saa.
Nyt juurellansa huntu kultainen,
se kohoo valoon, jot' ei mikään estä,
ja kuoleman ja eron hyvyydestä
se hymyy viime kivun jälkehen
syysvaloon, jot' ei mikään enää estä.

PETO.

Sakeni silmissäni taivaan sini.
Mua tuska painoi kauhein kypälin.
Kuin peto läähätti se kasvoihini.
Mua ollut ei, ja elin kuitenkin.
Ma purin sydämeni kuoliaaksi.
Vuossadat kiduttaen jäivät taaksi,
kun sumun syliin vitkaan heräsin.
Nyt jyskii ohimot, on märkä poski.
Vain muistan: sydämeeni koski, koski,
ja heltis pedon hampaat —

Hyvä näin;
jokainen viilto vie jo rauhaa päin.

KUUTAMOSONAATTI.

Oi sulje silmäs! Läpi huoneen armaan
soi sävel, jota ei voi unhoittaa.
Se halki lapsuutemme aaltoa.
Alati tajunnassa keinuu varmaan
sen aallot humisten ja paisuen
kuin huoku valtameren kaukaisen.
Nyt sulje silmäs! Loppui kyyneleet.
On tuskan ovet umpeen painuneet.

Nyt kipein muisto säveleihin nukkuu,
pois menneet päivät himmenee ja hukkuu.
Miks sydäntäni poltti, unhoitin.
Syvästi pauhaa hyrskyt, vieden mua.
Oi Kauneus, sun syliis antautua
on taivaan autuus, jota janosin.

Pois tuskan tomusta sun hyökys kantaa
kuunloistoon, ulapalle, joll' ei rantaa.
Kimaltaa sävel jumalallinen.
Ma halki elämäni kuulen sen.

LÄHTEIDEN MAASSA.

Te janoavat, tulkaa tykö vetten.

Oi Vapahtaja, aavistinko, etten
ma nääntyis, kun mua teitä kohtalon
vei kätes heltymätön, armoton.
Tään rauhan tiesinkö, kun viikoin pitkin
vain tuskaani ja häpeääni itkin.
Nyt itkun laaksoon lähde aukeaa
ja aamusateen alla versoo maa.

Nyt, virvoitettu, kuulen: soi ja helää
povessa tuskan voima salainen.
Syvästi, suloisesti laulaen
salaiset lähteet mullan alla elää.

Te janoavat, tulkaa tykö vetten.

Oi Käsi, johda tietäni, niin etten
unessa murheen jättäis sanomaa,
mi askelteni alla kumpuaa.

Elämän Alkulähde, virtaa minuun,
niin että halaisin vain yksin sinuun,
kun jälleen tielle, jota tunne en,
ma aamusateen maasta loittonen.

Nyt lepään, autuas. Vaan hetket vie mun
taas ihmishämyyn, syliin tuskan, riemun.

Suo, että niistä hämmentyisi en!

Oi Maailmoiden Valo, siunaa minut,
niin siunaa, että koskaan uupuis en
sua aavistamaan alta huntujen,
sua ikävöimään, Tuskan-Kahlehtinut,
niin että maisten säveleiden alta
sun äänes tavoittaisin kaikkialta,
ja yli kuilun vaikka syöksyis tie,
ma rakastaisin kättäs, joka vie.

Sumusta sumuun kuljen, ihminen.
Vain yhden tiedän: nähdä tahdo en.

MYÖHÄINEN TUOKSU.

Kuin tuoksu kukkain, joit' ei enää nää,
sun myöhät sanas sydämeeni jää.
Ken tiennyt ois: kun liian helein illoin
poveni tuskanlämpimänä löi,
unelmat hillityt mua etsi silloin,
kuin kuudankukkasen mun ympäröi.
Ma, taakka itse, itkuni vain kuulin,
pois kaipuutani anoin kuumin huulin,
ja kipein kyyneleeni ollut on
kimalle tähden, koskettamaton.
En nähnyt sydäntä, mi mulle aukes,
— jos aukesi? Ken tiesi, tiesi sen,
kun talvet tuiski, kesäin hehku raukes
ja jäi vain kyynel, hymy, kukkanen.
Vain tuoksu sen.

TÄHDENLENTO.

Maan yli pimeän ja hiljaisen
säteili tähtitaivas ikuinen.

Sen tajusimme silmin suurtuvin.
Ja ahdistettu sydän kummankin
yleni, kohtalonsa unhoittain,
yön maailmoiden alla loistavain.
Ei Häntä, jolta tähdet radan saa,
voi ihmisaivoitukset taivuttaa.
Syvimpään täytymykseen nöyrryin vain
ma, haavoitettu, itse haavoittain.
Mut ruumiiseeni virtas, tunsin sen,
sinusta tuskan virta salainen.

Välähtäin tähti lensi — pohjoiseen!

Nyt mitä toivoit, näin sun kysyneen.
Sen tiesit, tiesit! Luotas juuri nyt
pois oli sydämeni lentänyt.

PERHOSEN HAUDALLA.

Sun silmiäsi tänään katselen,
sa, jonka hymyilystä löysin kevään,
ja vierellämme iltaan syvenevään
käy vanhan tuskan varjo suloinen,

kuin tuoksu tuomen, aikaa varisseen,
kuin ammuin haavoittuneen linnun lento,
kuin kevätöinen hohde kullanhento,
mi kauan sitten koski sydämeen.

Oi lumousta kivun voitettun!
Kuun sinihunnun näänkö joskus vielä,
niin ettei varjos seuraisi mua tiellä?
Tää muiston pistos koska jättää mun?

Sun sydämeesi katson suruisaan,
sen hämärästä luen: uusi kevät.
Ma tiedän! Perhossiivet helenevät
tomusta perhosien hautuumaan.

Mut, kallis, vielä rintaa haavoittaa
se että hukkui kaikki hellyytemme,
se että koskaan omistaneet emme,
se ettei prinssi saanut prinsessaa.

Me onnen metsään tuntemattomaan,
poloiset, eksyimme kuin kaksi lasta.
Sen syvyydestä meitä saartavasta
vei polku pois vain halki tuskan maan.

Kun rannatonna ilta sinertää
koemme murheen: olla viimein vapaa.
Vain tuulen humun siipi hellä tapaa,
vain tuoksun tunnen, mut en kukkaa nää.

Nyt sylis avaa kerran viimeisen!
Maan päällä vielä on se kallein syli.
Kuu paistaa niinkuin ennen olkas yli.
Mua suutele! Vain kerran viimeisen!

SIDOTTU.

Sun sylissäsi usein kuuntelin
syvintä rauhaa, joka virtas minuun.
Mut yhtä usein, vangittuna sinuun
sinussa süpiäni räpytin.

Ei rakkaus voi koskaan olla vapaa.
Se yksin sidottujen aarre on.
Mut läpi rakkauden ristikon
olevan ääriin vangin silmä tapaa,

salatut aukoo se, mi kahlitsee,
ja kaikkeudeks kaartuu ahdas maja.
Se sydän, jok' on askelteni raja
maailman sydämeksi laajenee.

HAAVOITTUMATON.

Niin kuulumattomin ja hennoin siivin
on onni sydämeeni lentänyt,
niin että kipu, jota pakoon hüvin,
vain sana vailla elämää on nyt.
Lähellä hengität, oi kaivattuni,
sun suontes syke suonissani on.
Niin hetken hohtavan kuin aamu-uni
ma, arka, olen haavoittumaton.

PERHOSEN SIELU.

Kun sinivuokot untuvaisin lehdin
sulavan hangen alta nosti pään,
ma keltaperhon tiellä nähdä ehdin,

ja päivä paistoi siipeen heleään.
— Se sydämeni on, ma virkoin sulle,
kun vangitsit sen kätees lämpimään,

min sille teit, on kevät tehnyt mulle! —
Mut taivaanvärein väikkyi märkä tie,
ja viidat punersivat huikaistulle.

Niin liian varhain suvi tullut lie.
— On kuollut perho, sanoit murhemiellä,
se ruusupensaalle alle hautaan vie.

— Oi ei, ma huusin, ei, se elää vielä!
Sen hautasit sa käsi vavisten.
Ma itkin yhä: ei, se elää siellä!

Mut armas, jälkeen talven myrskyjen
jo tuoksuu metsä, ilmat helenevät,
ja valoon aukes hauta pienoinen.

Säteissä kultasiivet värisevät.
Se onko perho, sielu perhosen,
vai lemmen kimmel vain — vai itse kevät?

HAUTAUSMAALLA.

On pyhäaamu hiljaisin ja kirkkain.
Vain linnunlaulu, pääsiäistä virkkain,
soi puissa hautuumaan.
Punertuu yli teiden oksaholvi,
mut jalkojemme alla entispolvi
sai levon autuaan.

Ja missä maahan liukuu taivaan kulta,
vihertyy aavistaen pyhä multa.
Ei väri maallinen,
vaan kevään häivä heleä ja hento,
kuin valonhäivähdys, kuin perhon lento
on hohde sen.

Ne kalliit ristit, jotka kohoo tieltä,
hymyten kuulee, kuinka lemmen kieltä
sun kanssa haastelen.

Vei kauas yöhön meitä kova käsi.
Nyt sydämeni laulaa vierelläsi
taas iloon puhjeten.

Kuin aamu-untien kuulakkailla mailla
on sydämeni kevyt linnun lailla,
pyhissävaeltain.

Mut silmissäsi, joihin paistaa päivä,
on muiston varjo, tuttu tuskan häivä.
Sen usein nähdä sain.

Sa, elämäni, mulle liian kallis,
oi etkö sisimpääsi nähdä sallis
nyt, luona nukkujain.

Maan povessa he yksin kuulla meitä
voi, heidän tavallansa itkeneitä
vuoks pitkänperjantain.

Ei huultaan avaa vainajien suku.
Mut elävien rintaan kipu nuku
ei okaan salatun.

On mykkyys murtavampi kyyneleitä.
Siks yhtä pyydän: älä tuskaas peitä!
Sun surusi on mun.

HUHTIKUUN KUUTAMO.

Suunnaton kuu
aavoilta heijastuu.
Siinnossa pettävän kevään se kultana väikkyy.
Siintäen läikkyy
aaltoja rantaan ja taivaan himmeys hento
vain yhä tummentuu, kun varjojen lento
käy yli maan.

Rinnaltaan
nostavat aallot kuuta, ja sen kuvajaista
kimaltavaista
pyytävät taas käsivarsin kostein nuo.
Kuultoa juo
vain meren mainingit sinikutrit ja hehkusta säteen

jäi kuva käteen,
rakkauden
varjona, tuskainen.

Nyt sano viimein, etkö jo rantaan kääntyä saata,
tuskasta laata!

Kauas vie
virvasta virvaan aavojen vaipuva tie.
Oi sydän kiittämätön, sinut tappava sana
lävisti kerran, ja vieläkin vapisevana
pelkäätkuullokse varjon ja harhaksi säteen
kalleinta aarrettakin, min aallotar nostaa
prinssien käteen.

Siks, sydän mieletön, täytyy sun tuskasta laata!

Pettävä on
meren syöveri, tutkimaton.
Kruunun hyljeksityn pois liukua suo se ja kostaa.

Kultia vei
kyllin jo välkkyvä hauta, mi ei koti ihmisen, ei.
Siksi jos aarteen sait, älä säiky, vaan väkevämmin
paina se rintaasi, jossa on ainoa lämmin.
Kylmä on aalloissa maata.

KEIJUKAISSATU.

Alas luolaansa maahinen keijusen vei.

— Ei, ei, tämä itki, välkkyen tukka,
olen kuunsädemetsien kaunein kukka!
Mut maahinen suuteli, kuunnellut ei.

Niin syntyi keijulle poikaa kaksi.
Kävi luola naurusta valkeammaksi.
Mut peikkona toinen leikkiä löi,
ja keijuna toinen. Se sydäntä söi.

Tämän äiti luokseen viittasi, virkkain
hymyhuulin, silmin tuskasta kirkkain:

Rakas poikani, ken on keijukaisverta,
sen täytyy kasteessa kylpeä kerta,
yökuutamo nähdä, mi huumaa pään,
kukan keinuun nukkua värisevään. —

Isä puhetta vavisten kuunteli, peikko:
Hänet metsiin vie! Jää minulle veikko. —
Hymys keiju ja itki: En milloinkaan!
Jään luoksesi alle maan. —

Ypöyksin poikanen ruohon kulki.
Sadat loistavat pallot sen polkuja sulki.
Kukan oksilta välkkeen vierivän nähden
hän vapisi niinkuin särkyissä tähden.
Sadekirkkaat äänet kulkua johti,
ilosilmin pieniä kasvoja hohti,
soi nauru ja vilkkui ruohojen lyhdyt:
Nyt piiriimme jäät ja heimoosi yhdyt!
Lumujuoman jo keijuista nuorin toi.
Yön maljan poikanen joi.

Niin hurmassa öiden ja kuutamon saaton
kodin unhoitti tuo ja äidin ja taaton.

Sanoi keijuista nuorin: Kun vietämme häämme,
koko metsien aatelin vieraina näämme.

Kukat tuoksunsa antavat huntuuni vienoon,
valot kasteen välkkyvät linnoissa tienoon.
Tien juhlaan viittovat ruohojen lyhdyt,
kun heiinoosi yhdyt.

— Myös pyydän ma taaton ja äitini armaan
ja veljeni niihin, mut palajan varmaan.

Tie tuttu ja himmeä luolaan johti.
Mut äidin hiukset vastassa hohti,
isän silmät kostui, ja riemuitsi veli:
Hänen palaavan vannoin, jos vielä hän eli!

— Rakas poikani, mistä niin kelmeä poski?
— Tuon kutsuja häihin. Mut rintaani koski
kodin armaus julma. Ma, maahisen verta,
maan päälle en palaa, mun hylkäisi kerta
tytär kuutamon nuorin ja nauravin tuo.
Oi äiti! Jään heimoni luo!

— Ei, poikani, tuskaan kuolisi hento.
Yöloiste ei riitä, ei kuunsädelento.
Mut kellä on rakkaus, povessaan
vie kuutamon alle maan. —

Meni poikanen, suonissa maahisen verta.
Yön hengitys keinutti ruohojen merta,
ylt'ympäri soi suruvirret sirkkain.
Mut keijunen vastasi silmin kirkkain:
Kodin ainoan vain sydäimestäsi saan.
Tulen luoksesi alle maan. —

Pian kierteli kukkia häilyvä huhu,
sitä sirkat soitti ja heinien suhu:
tytär kuutamon lähtenyt alle maan
oli seuraten rakkauttaan.

Kävi ruohossa kaihon valtavan siipi.
Kukat hehkuvat salaa mullasta hiipi,
tuli helmien hunnussa hohtava heinä,
tie välkkyi ruohojen kyyneleinä.
Oli himmeä luola, mut painoa vailla
sen rakkaus hengitti kuutamon lailla.
Säde taivaan kruunasi keijujen pään,
ihanamman entistään.

Niin pyysivät kukkaset juurtua multa,
ja ruohojen lyhdyt lainasi tulta,
pian kuiskivat ruusut ja huokui heinä,
oli luola tuoksuna, kimmelteinä.
Kuun, kasteen, ruusut, kukkivan maan
vie rakkaus mukanaan.

III.

TOUKOKUUN SADE.

Niin kylmä tuuli nousi ulapalta
ja rankka sadekuuro kasto i maan.
Nyt kadut siintää lammikoiden alta,
ja nurmi väikkyy suloisemmin vaan.
Pois yli kirkastuvan puiston lentää
jo huimakutri parvi pilvien,
mut ihanimman siipeen vielä entää
keväisen päivän kulta viimeinen.

Se hehkuu nyt, se häipy y sineen hentoön,
taas helläks helenee ja joutsenlentoön
se kohoo yli vihertyvän maan,
niin taivaallinen loiste saattonaan,
ma että mykkänä ja hurmaantuen
sen tiestä oman kohtaloni luen,
ja silmin kyynelien kastamin
en enää muista, miksi nyyhkytin.

KESÄKUUN SADE.

Käy taivas pilveen. Vielä hohtaa maa,
mut koleammin tuuli puhalttaa,
ja nuori koivu
hiuksin nurinkääntynein on harmaa, vihainen.
Sireenipensaan tuuli pörröttää.
Sen tertut hetken hymyilevät, mutta
on hymy himmeää.

Vain pikkulinnut
ei säiky hämärää.
Kuin suloisemmin
ne kaikki visertää.
»Mik' on tää pelko»,
ummut rukoilee,
»ei vielä ilta,
mut ilma himmenee?»

Niin hellä kuoro vastaa lohduttain:

»Vain sade on se,
vain pisaroiden suutelu, ah, taivaan kaste vain.»

Ja kohta vaipuu
maa herkkään kuunteluun.

Ei hengi kukka,
ei käänny lehti puun.

Siks kunnes kaikki koivut syvään huoahtaa,

kun sateen armo

suhisten yli lehtien ja mullan lankeaa,

ja kahta ihanammin tuoksuu metsä.

Lävitse pisarharson hopeaisen

virittää linnut

laulun jumalaisen,

ja vihreämmin vivahtelee maa.

Kas metsätähdet, tänään auenneet,

jo oli kuolemaansa vavisseet!

Nyt kukkaiskasvoin pienin

huoaten

ne taivaan juoman

juovat suloisen.

KULTAINEN PÄIVÄ.

Nyt riemulauluansa ihaninta
livertää linnut, onnenkiihkeää,
ja lakkaamatta kukkuu kultarinta
niin ettei metsä henno hengähtää.
Ma, joka päivän hetkin kultaisin
näin valon vaeltavan koivikossa
ylitse kirjan, jota rakastin,
jo suljen lehdet suven auringossa.
Suloista vihreyttä hehkuen
hymyilee maassa ruoho jokainen.

Niin kohoo, vielä kukkuessa käen,
sylistä metsän tuuli lämpöinen,
ja vivahdellen vihreyttään näen
ma kimaltavan koivun kutrien.

Lehahtaa yli nurmen tuoksu hellä.
Pois valkovuokon kasvot vaipuvat,
kuin arastelis päivään värähdellä
sen terälehdet liian kuulakat.
Mut taivaan sini huimin, polttavin
peloita metsätähtiä ei vielä,
kun vierivierin hymyävät tiellä
ne lapsenkasvoin pienenpienoisin.

Vaan iltapäivän säteet värittää
taas koivikon niin syvänvihreäksi,
ma että aavistan jo lähemmäksi
sen salaisuutta aina-väikkyvää.
Ah, aivoin ajatusten painamin
ja ruumiissäni, jossa kipu elää,
vähemmän nään kuin ruoho hentoisin,
kuin lintu, jonka riemuvirsi helää.
Ihanin hunnuin hunnutettu on
maan autuus, mulle tajuamaton.

Niin salaisuutes verhoon, armas multa!
En huimaa kaikkeutta halaa nyt.
On kyllin mulle iltapäivän kulta,
kun tuska sydämen on lähtenyt.
On kyllin lintukuoron laulu hellä,
ja tuoksu, jota henkii herkkä maa,
ja varjottomin mielin ihmetellä
suvisen pilven tietä loistavaa.

On ihme jäädä ilman kyyneleitä
maan ihanuuteen onnenheleään.
Oi kukka, sisimpäsi hunnuin peitä!
En mitään pyydä, kun sun hymys nään.

SALAISUUS.

Sireenimaassa tuuli viivähtää
ja tienoon täyttää tuoksunkyllyydellään,
kun sinipunan hohtoon liian hellään
ihanat tertut värähdellen jää.
Pois käännyn, sillä enää kestä en.
Mut puutarhasta väikkyä silmihini
jo lemmikkien armas taivaansini
ja esikoiden paiste kultainen.
Vei sinne perhon onnenherkkä lento.
Myös narsissien kukka lumenhento
niin ylväin varsin maasta kohoaa,
mut katsettaan ei nosta ihanaa.
Se, sääliväinen, terälehdin hienoin
ei enää henno mua järkyttää,
mut kun sen kasvot käännän sormin vienoin,
se suoraan sydämeeni hymyää.

Nyt uupuneena sineen liian hentoon
lehahtaa perho lemmikeiltä lentoon,
ja sireenien hellään syvyyteen
se vajoo loistavine siipineen.
Ja silloin lauluun puhkeavan kuulen
ma peipposen, ja sävelhyrskyihin
sen pienen rinnan pakahtuvan luulen.
Ei lemmen riemu jumalallisin
noin soida voi, ei suvivirsi syvin.
Ah, silmin autuudesta hämärtyvin
ma näen: salaisuuden viimeisen
se tietää, peippo! Koska tiedän sen?

Nyt uupuneena sineen liian hentoon
lehahtaa perho lemmikeiltä lentoon,
ja sireenien hellään syvyyteen
se vajoo loistavine siipineen.
Ja silloin lauluun puhkeavan kuulen
ma peipposen, ja sävelhyrskyihin
sen pienen rinnan pakahtuvan luulen.
Ei lemmen riemu jumalallisin
noin soida voi, ei suvirysi syvin.
Ah, silmin autuudesta hämärtyvin
ma näen: salaisuuden viimeisen
se tietää, peippo! Koska tiedän sen?

Ja kohta kaikki linnut yhtyy mukaan.
Myös rastas, herkemmin kuin niistä kukaan
virittää huilunhellän säveleen,
ja itse unohtuu sen syvyyteen.
Vaan hiljenee jo koko metsän kuoro
ja kaikki lehvät onneen havahtuu,
kun kaukaa kuuluu 'kukkuu' kultasuu,
ja suuren laulajan on tullut vuoro.
Nyt yksinlauluansa heleää
niin lakkaamatta käki kukkuu, kukkuu,
sen kultaan että tajuntani hukkuu
ja koko luonto ihmetykseen jää.

Mut kaikkein nuorin peippo aariaansa
jo tulisesti puhkee, uusimpaansa,
ja sanat vastaluodut laulaa noin:
Sua yksin rakastan! Sua jumaloin!

HEINÄKUUN SADE.

Enää pisaroivat
pihakoivut vaan.
Sade sormin hienoin
väritti jo maan.

Katso, lammikkoina
polku hymyää.
Mutta väkevämmin
multa vihertää,

sinisilmin välkkyy
kukat puutarhan.
Syvempi on loiste
punapellavan.

Pilvivuoret jylhät
repeävät jo.
Valojuovin heikoin
hehkuu aurinko.

Yli järven peilin,
tumman, tyvenen,
hellä sateenkaari
kohoo huikaisten.

HEINÄKUUN AALLOILLA.

Aalloista pilvet kohoo
helein hartioin.
Ihanat aurinkohaahmot
pohjalla nähdä voin.

Vedessä laahaa vielä
siipi kuulakkaan.
Astuen hellään sineen,
kultaan vaaleaan,

ihossa hehkua päivän,
hiukset kastuen,
liu'un pilvien syliin
kosteasulkaisten.

KUKKA JA PERHONEN.

Oi tuskaa kukkasen hennon,
joka kylmään multaan jää,
kun hurmassa häilyvän lennon
pois perhonen häviää.

Sen juuret on syvällä maassa,
terälehdet kannata ei.
Mut hetkessä autuaassa
sen sielun perhonen vei.

Sini-ilmoja siivet halaa!
Luo kukkasen loisteessaan
ne ehkä hetkeksi palaa
tai ehkä ei milloinkaan.

KOIVU JA TÄHTI.

Sa armas tähti, joka lohduttain
poveeni paistoit talven iltaa monta,
kun tuudittelin tuskaa loputonta,
mi samaa öistä rataa kiersi vain,

niin vaaleana loistaa valos nyt
lävitse koivunlehväin rauenneiden,
kun täyttynyt on mitta talven teiden
ja tuskan kehä umpeen kiertynyt.

Välähti kerran siipi keväimen.
Mut suvi viipyä, tuoksuva ja lämmin.
Sen multa juurrun yhä kiinteämmin.
Sen pilvet, aallot, hehku peltojen,

sen kukkaissaatto hymyn-autuas
jäi sydämeeni, hengähdellen siellä
suloista, syvää elämäänsä vielä
kun syttyy syksyn tähti kuulakas.

En pelkää viestiäsi, taivainen.
On ehkä aukeneva tietön syvyys,
mut suojani on suven suuri hyvyys.
— Ah, metsien ja meren sineten

on elokuinen ilta humissut
myös hälle, jota paahtoi päivän helle,
ja jok' on vuoteellensa olkiselle
työn kovan syvään uneen vaipunut.

Hän nukkuu nyt, sen tunnen hymyten.
Oi armas tähti, vaalennut ja hellä,
suo hänen unelmiinsa hengähdellä
mun sydämeni levon sulaisen.

ODOTUS.

Lumossa puutarhan ma hiljaa kuljin.
Jo uinui untaan rivit kukkien.
Kuin kivun tunsin niitä leikaten,
mut syliini ne suloisesti suljin.

Kun viimein yli hajuherneiden
loin katseen, herkenneen näin illan sinen.
Ja hetki hetkeltä se, ihmeellinen,
syveni, vienoni, taas syveten.

Mut alla metsäin järvi vaalea
sisäistä valoansa hohti vielä,
kuin vanginnut sen lasi ihana
ois viime säteet, säilyttäin ne siellä.

Ja yli taivaan, jonka hurmaan jäin,
levisi pilviryhmä jumalainen
kuin valkohuntu, hämyyn-loistavainen.
Niin ensi tähti syttyi värähtäin.

Ja yhä syttyi tähdet vaaleat,
kun sinenevää tietä käydä aloin
ja kylmään ruohoon astuin paljain jaloin.
Jo sylissäni kukat nukkuivat,

maa, metsä nukkui uneen suloiseen,
mut taivas yhä uusin tähdin eli.
Kun valkeneva säde värähteli
myös läpi pilvihunnun himmenneen,

niin kaikin aistein, yöhön herkistyvin,
ma tunsin, että täytyis viimeinkin
tien käänteestä sun tulla silmin hyvin,

sa, jota monta kesää odotin.

SYYSAAMUN UINTI.

Enää säveliin ei herää aamuin.
Sumuhaamuin
syyskuun koivut nytkin vihertää.
Pettävää
lukinseittihärmää silmä kohtaa,
missä ruoho kylmin helmin hohtaa.
Rantaan vie
paljasjaloin läpi kasteen tie.

Yli kylmän hiekan juoksen tieltä.
Enää sieltä
houkuta ei kuumuus autuas.

Kuulakas
järven peili on, mut aallon pintaa
pilvirintaa
sumuhuntu pakoon kiiruhtaa,
surren kuvajaistaan ihanaa.
Molemmat
aamusineen kohta haihtuvat.

Sano, kaislametsä, sukellanko,
pilvilasin värit sekoitanko?
Huudahtain
särkisinkö hymyt hattarain?

Kylmään hurmioon mun sulki vesi.
Heti pesi
pois se unen lämmön hämärän.
Heleän
riemun juoman maistan aamuin aina.
Kuulakkaina
kasvoni nään alta syvyyden.
Hymyillen
siellä lähemmäksi kumartuvat
nöyryn otsin kaislat, aaltokuvat.

Tahtoisitko, metsä kullansankka,
olla vankka,
juuri väkevin kuin uljas puu?

Kumartuu
sentään, sisko, jalkojesi eteen
hellään veteen
kaikki taivaan pilvet hehkuen.
Päivä paistaa
läpi syvyyden.

SILKKIKUIKKA.

Yö yöltä rannan kaislat kellastuivat
nyt kullanvihervinä hehkuen.
Mut yli järven lasin sinisen
yhäti lumisulka-pilvet uivat.
Syys leppäin vihreyteen tuskin koski,
mut päivälläkin viileä on maa.
Siks suloinen on aaltoon solahtaa,
kun viel' on auringosta lämmin poski.

Niin jäisen kylmä on sen tuttu syli.
Mut silkkikuikka, tiellä salmen yli,
sukelsi syvään mua säikkyen.
Nyt kaulan kaartuessa siloisen
se mären sulin liukuu loitommalle.

Ah, unohtumatonta kummankin
on päänsä kasta viime aallon alle,
kun vielä hohtaa sätein lämpimin
maan kylmän suvi liian ihmeellinen,
kun hehkuu kullantummat kuhilaat,
ja yli järven lasinkuulaan sinen
ui pilven lumivuoret autuaat.

SUVEN MENTYÄ.

Jo luumupuiden oksat värittää
hedelmän punertuvan hehku vieno,
ja yli nurmettuneen mullan jää
omenan tuoksu iloinen ja hieno.
Mut suven jälkeen liian autuaan,
min kultaan vaivuin tajuttomiin asti,
nyt syksyyn havahdun niin haikeasti
kuin lapsi lämpimästä unestaan.

Jos suljen silmäni ja kuuntelen,
soi vielä linnunlaulu kultasuinen,
ja loistossansa tuomi toukokuinen
jäi sydämeeni, sinne juurtuen.
Mut kellastuu jo ruoho rintein armaan,
ei tuudi tuuli kukkain purppuraa,
ja yli järven kylmenneen ja harmaan
etäältä kurkiparvi kiiruhtaa.

Vie auringosta polku pimeään.
Oi tiedän, tiedän, ettei pelko sovi,
mut täynnä tuskan aavistusta povi
ma talven synkkenevät kasvot nään.
Nyt vielä nukun tähtihymyyn hienoon,
ja herään koivujeni huminaan,
vaan mitkä muistot mua varjookaan,
kun keväimessä nään tän kalliin tienoon?

Syyspilven alta kultanvaalean
lehahtaa jälleen kirkas päivä esiin,
ja kylmän-tuulisiin ja tummiin vesiin
taas taivas lainaa sinen loistavan.
Vie auringosta polku pimeään.
Mut värit hohtaa hajuhernemaassa
levossa, hellyydessä autuaassa,
ja kaikki kukkaniityt niissä nään.

Niin tajuamaton, niin ainokainen
on ollut armo suven vaipuvan,
niin taivaan-läheinen sen hehku mainen,
sen jälkeen että käsin kurkoitan.
Suo viime sätees ruumiiseeni heikkoon,
suo sydämeeni paistaa hymys sun,
niin että lujin mielin talven peikkoon
ma katsoisin, mi usein voitti mun.

ILTARUKOUS.

Autuus tähti matkallaan
hymyy huoneeni ikkunaan.
Suloista päivän himmeystä
sydän on taivaan välkkeessä pestä.

Sentään ma rukoilen tähtiä: luokaa
minusta pois sädekasvonne nuo.
Viekää loistonne köyhien luo,
kaikkien, jotka nyt kivusta huokaa.
Mulle jo viittoi kirkkaus tien.
Taivaan armon uneeni vien.
Vaan yön hetkinä armahtakaa
kaikkia, joita nyt kärsimys syö,
jotka nyt tuskan majoissa makaa,
joille kauhuna saapuu yö.

Siunaten vaimoa vapisevaa,
miestä, ken uupuu kourissa myrskyn,
ylitse merten ja tuskien hyrskyn
taivaan siltoja lingotkaa.

Laihojen kännen ma läheltä nään
teihin nousevan hädässään.
Missä ei ihmisrakkaus auta,
missä on tuhanten kauhea hauta,
sinne, orpoja lohduttain,
viekää loistonne autuain.
Korkein tähti! Jos jalkaisi alle
uupunut vuoteelle kurjimmalle
lapsi on nyt, kivun-valkoinen:
astu taivaasta luokse sen!

IV.

KRUUNAUSKIRKOSSA.

Oville taivaan aukee huima tie,
vuossadoin pystytetty, ihmispolvin.
Sen kaaret kaarten päältä ylös vie,
ja tähdet sinkoo tähtiparviin holvin.
Niin nöyrin sätein kivet kimaltaa,
kumartuu jumaläidit yli lasten,
ja hymyyn pyhimysten autuasten
tuliset lasivärit lankeaa.

Vaan missä yli kaarten huimimmin
pois syöksyy kaaret, kohoo valtavasti
se risti, jolta käsin haavaisin
luo Kristus katseen sydäntomuun asti,
kun korkealla aukee pyörryttäin
sen taivaan ukset, josta varjon näin.

KARPAATEILLA.

Sydänyöllä esiin kohonneilla
Karpaateilla
unestani heräsin.
Valtavin
muodoin pimeässä
väkevässä
aaltoili ja nousi villi maa.
Rajumpaa
vuorten tylyyttä ei löydä mistään.
Syvyyksistään
kivirinnoin esiin syöksyväiset,
hurjapäiset,
ammoin jähmettyneet jättiläiset
mahtavina yössä lepäävät,
taivaan tuulet paasihartioillaan,
haarniskoillaan
pilvivuorten raskaat rykelmät.

Silloin pimeässä
seestyvässä
puhkee lauluun villi satakieli,
uhkamieli.
Toinen vastaa yli mustan kuilun
lailla huilun.
Virittää jo tuhat satakieltä
laulun tulisen,
laulun ylpeän, mi ilmain pieltä
kiirii huumaten,
villin vapauden hurman virkkain
siellä, missä vuorten tukkaan sankkaan
öisin pilvet eksyvät, ja vankkaan
paasirintaan nojaa valvoen
tähti kirkkain
päänsä taivaisen.

BALATONILLA.

Yli Balatonin pinnan
hellät pilvet rintarinnan
pysähtyneet on.
Vuorten viivaan asti vienoon
verhonnut on valoon hienoon
taivas aallokon.

Liian heleä on teillä
keltakukkiin syttyneillä.
Liekit valmujen
tulisina kiertää viljaa,
jossa silkkiaalloin hiljaa
ajaa läntinen.

Niinkuin vahtirivit ylväät
tummat poppelien pylvääät
rantaa vartioi.

Valkokukat viistää maata
metsikössä, joss' ei laata
rastaan huilu voi.

Hengähdellen unta kuumaa
tuoksu akaasiain huumaa
lumoin entisin,
niinkuin onnenaalto mainen,
lämmin, hellä, hunajainen.
Suvi Unkarin!

YÖLLINEN AJO.

Vuoritiellä
vanhan Unkarin
kiersi viini,
soitto tulisin.

Alla akaasiain
kaipuutaan
mustalainen
itki viulullaan.

Pian löysi
tuskan sävelen
nuori satakieli
kuumeten.

Kukin vielä
kuuli sydäntään,
kun jo kauas
yöhön välkkyvään

kiiti auto
tietä huimaavaa,
jonne tuoksui
tuhat puutarhaa.

Liki maata
hunnutonna nyt
tähtikasvot
loisti häikäistyt.

Sadun hetkin
vuoret nousivat,
tähdet kasvoi
yhä kirkkaammat,

hurmaa kylväin
kauas pimeään
tähti outo
viitto etelään.

AAMU ALPEILLA.

Muistatko aamut korkeimmat
ylhäällä alppitiellä!
Jumalan pilvet hipovat
ihmiskattoja siellä.
Sumuun syöksyvät harjanteet,
kuiluun seinämät vaipuu,
kuusien tukkaan tarttuneet
usvat huntuina taipuu.
Näetkö koskien putoovan
sauhuna metsäin syliin!
Vuoren rinalta huimimman
polut suistuvat kyliin.
Majat pyrkivät kuurupäin
laaksoissa sylityksin.
Päänsä nostavat tervehtäin
kirkkojen tornit yksin.

Hetki hetkeltä kornevat
huiput huippujen yli,
aamun pilvissä hartiat,
jäänä siintäen syli,
kunnes aurinko hunnuistaan
kuumat kasvonsa nostain
sinkoo kultia hehkumaan
lumiharjalle jostain.

VÄLIMEREN AAMU.

Yön unettoman onni aineeton
vie minut Välimeren aamuun vienoon.
Satuinen sini vaalennut jo on,
ja tähdet sammuu ohimoilta tienoon.
Ylt' ympärillä kasvoin ihanin
jää ruusut vielä aamu-uneen hentoon,
mut hereillä on tuoksu suloisin,
ja linnut pyrkii palmupuista lentoon.
Jo takaa vuorten sinikukkulain
lehahtaa taivaanseinä hellään kultaan,
kun kirkassilmin nostaa keltatultaan
etelän päivä yli puutarhain.

Kuin paratiisin aamuun väikkyvään
niin meri aukee silmiäni eteen.

Etäinen hohde vaipunut on veteen,
vain aamun holvistot, vain valon nään.
Yönsinisinä varjot rantojen
ulapan valkosyliin kuultaa vielä,
mut ruskon värit vaihtuu tuulten tiellä,
ja hymyyn herää aalto utuinen.
Ovilla loistavilla itse taivaan
niin säteen puna sattuu satulaivaan,
mi purjeissansa kaikki aamun koi
ui valoon, jota tajuta ei voi.

SAD E VUORILLA.

Aamun sade rankka
laakson kastanut on.
Hohtaen sumu sankka
verhosi vuoriston.

Seestyi huikaistuna
etelän taivas nyt.
Peltojen kullarpuna
taas on syttynyt,

kirkkaus ihmeellinen
liukuu puutarhaan.
Joessa unten sinen
silmin nähdä saan.

Sypressivarjojen alle
hehkuen kylä jää.
Yötäkin tummemmalle
vuoret sinertää.

Rinteillä siimeikkäillä
nütyt heleimmät.
Vuorien olkapäillä
pilvet lepäävät.

KAIPAUS.

Ihana on Italian ilta.
Samettisin varjoin korkeimmilta
vuorilta se tuoksuhunnussaan
hiipii viilenevään puutarhaan.

Kylä nukkuu alla aran pilven.
Mutta kohottaen tulikilven
yli viinitarhain nousee kuu
laaksoon, jossa pinjat uneksuu.

Iltakellot vaienneet on siellä,
mustat sypressit vain valvoo tiellä.
Tulikärpäsien heleät
lyhdyt ruusustossa syttyvät.

Viimein yli vuoren tumman olan
hento tähti nousee kimmeltäin
sinne, mistä tiedän vievän solan
pohjaa päin.

UKKOSEN JÄLKEEN.

Hetken kesti myrsky etelässä.
Hämärässä
sinertyen vuoret tummuivat.
Ihanat
varjot kastunutta maata hiipi.
Pilven siipi
suunnaton ja kylmä himmeten
kaukaa hohti yli vuorien.

Mykät salammat vain enää eli.
Välähteli
aika-ajoin liekit salatut
ruusuhöhtein pitkin pilvilunta.
Niinkuin unta
taivaan tulta katsoin, uupunut.

Myrskyt, jotka ukkosäänin haastaa,
puita raastaa,
ruusutarhat murtaa rajusäin,
kimmeltäin
unta onko jälkeen hurjan retken,
joka hetken
pilven sumusulkiin salamoi,
niinkuin ihanina heijastuvat
unikuvat
tuskan, joka palata ei voi.

HAJUHERNEET.

Tulisina ruusut etelässä
heleässä
palmunvartta kiertää karheaa.
Mutta sydämeni levon saa
yksin koivuholvin armaan alla.
Valoisalla
hymyllään se suojaa puutarhaa.
Viileät on kukkaiskasvot täällä,
mutta päivä hohtaa pääni päällä
lämmittäen maata kosteaa.

Hajuherneet, monta kesää ennen
vuotten mennen
lumossanne teitä rakastin.
Kuultavin
vivahduksin väikkyvä väri teissä,

ujoimpien unten häilähteissä,
häipyen
hämyyn kukkaterän suloisen.
Kiinni saa en salaisuutta arkaa.
Vastaan karkaa
yksin talven varjo tuskainen.

Sano, kukka, miksi hymyssäsi
on niin syvä hurma kuin ei käsi
kova elämäsi poimis pois,
kuin ei lanka, johon tuulta varoin
kärhin aroin
nojaat, koskaan sua pettää vois.
Suojaa vailla
hymyyt kaikki-omistavan lailla
eron kipuun, joka hiipii luo.
Mulle suo
rauha, jolla hiljaa tuuleen hentoon
päästät lentoon
tuoksun herkimmän, mi haihtuu pois.

V.

LEGENDA

Espanjalaisen aiheen mukaan.

Oli julistus Juudean kuninkaan
yli seutujen käynyt aikana tuona.
Kotiliedet se murskasi kulkeissaan,
sadat äidit itkivät kehtojen luona.
Niin paeten miekkaa vainoojain
myös äideistä nuorin kuljetti lastaan,
sydän kauhua täynnä, yön kauhuja vastaan
erämaihin aasilla ratsastain.

Oli juhdan raskasta pimeydessä,
käsi vapisi Joosefin voimakkaan,
ja painoi sydämen nääntyessä
pyhä äiti rintaansa pienoistaan.

Oli sidottu hentoon ruumiiseen
koko maailman, tuskassa uupuvan, kaipuu;
opas ainoa voimaan ja rakkauteen
hänen poveensa väkeä vailla nyt vaipuu.
Vuossatoja Juudean parhaimmat
sitä odotti turhaan, Messias-lastasta.
Oi Herra, maanpiirien vapahtajasta
mitä teet, jos ruumiin he surmaavat?

Läpi pimeän tie kävi, kuoleman mailla,
säde kalpea kietoi lapsen pään,
kun äkkiä, julmien varjojen lailla,
näki vuorien rosvot he ympärillään.
Yks lyhtyä nosti: »On vaatteet hyvät»,
hän ilkkui, »ja kuolleet juorua ei!»
Mut lapsen silmät tyynet ja syvät
näki toinen; se häneltä rauhan vei.

Ja ääneen, salaten tuskaa rinnan
hän virkkoi hurjalle veljelleen:
»Ota juhta, ja pitää saat sen hinnan;
minä yksin lopusta selvän teen.»
— Mut murhaan nousut ei rosvon käsi,
vain siteet Joosefin riisui tuo:
»Älä pelkää, suojelen perhettäsi.
Vien teidät turvaan ja lieden luo.»

Oli pimeä ryövärin piilotalo,
tuli vastaan valvova vaimo vain.
Hän hymyyn puhkesi huudahtain
kun lapsen otsalta hohti valo.
»Oi vieras, niin ihana poikanen!»
Käsin hartain syliinsä pyysi hän sen.

Niin ryövärin vaimo lämmitti vettä
ja ihanan lapsen kylpyyn vei,
sitä hellien pesi, mut nyyhkytyksettä
sen suloista naurua kestänyt ei.
»Mikä on sinun?» — »Vieras, lapsi on mulla,
mut päivästä päivään sen kärsivän nään.
Ei koskaan se naurain voi syliini tulla.
Se spitaalinen oli syntyessään.»

Niin toistensa sielujen syvyyteen
näki äidit hetken, ja vavisten aivan
koki Jumalan äiti ihanan vaivan:
tuli valoa rintansa tulvilleen.
Ja hän hymyili, lausuen, taivaallinen:
»Nyt lapsesi tuo, minä kylvetän sen!»

Ja sairaan, itkevän lapsen pesi
niin Jumalan äiti hyväillen,

ja Messias-lastasta huuhtonut vesi
oli pyhä; se puhdisti poloisen.
Mikä valkeus majasta ryövärin hohti!
Sydän vaimon riemuun murtua vois,
kun poikanen sylistä Maarian pois
käsien armain pyrki jo äitiä kohti.

ALEKSIS KIVEN HAUDALLA.

Oi Uupunut! Sun luokses kalmistoon
me käymme sydämellä polttavalla,
niin suuren rakkauden painon alla,
sen että tunnet untes kammioon.
Maan laakereita enää heimoltasi
et halaa hietakehtoos himmeään,
mut tiedä: vavisten sun varjossasi
nyt koko kansas tutkii sydäntään.

Me, joita päästänyt on kivun alta
sun runoutes paiste kultainen,
me, joille usein kruunut honkien
säteili nummeltasi kaikuvalta,
nyt juhlan kesken kipeällä miellä
sun kumpus kukitamme hiljenneen.
Oi että elämäsi tuskaiseen
vois kukan ainoankin tuoda vielä!

Oi että kääpiöiden joukkiot
ei aina vaanis jättiläisten teitä!
Ei järky heistä jätin kohtalot,
vuossadat vierressään ei muista heitä.
Mut suurimman hengen kammitsoi
lait ihmistuskan, ihmisriemun täällä.
Ei tappaa nuolellansa myrkkypäällä
voi kääpiö, mut haavoittaa hän voi.

Vaan ehkä käskyn sai se veljen käsi,
mi kipeimmin sua iski sydämeen,
avata kalliosta sisimpäsi
syvimmän lähteen, siellä-kummunneen.
Janoisin tuska povestaan luo hyrskyn,
vuossadat josta tuskahansa juo.
Omasta olennostaan kurjuus luo
hyvyyden, voiman, vapauden myrskyn.

Siks, heimos sydämessä Nukkuvainen,
on kirkas tuskas, kirkas köyhyytes.
Sokaisten laskenut sun kulmilles
ei koskaan kruunuansa loiste mainen.
Sun hautas säteilyä ihanaa
maa himmennä ei kultatomullansa.
Siks rakkautes luja, köyhä kansa
syvimmin omanaan sua rakastaa.

RUKOUS.

Talvi-ilta yli maan
pimeänä makaa.
Huokauksen tullessaan
tuo se rajan takaa.

Kunpa vahva rukous
kantais yli muurin,
sinne, miss' on vavistus,
miss' on tuska suurin.

Taivaan tähdet syttyvät
yli ihmisrajain.
Mut ei syty kynttilät
pimennossa majain,

joissa kerran vihamies
tarttunut on miekkaan,
joissa sortui kotilies
verenkuumaan hiekkaan.

Sinuun, Herra vanhurskas,
uskoi hädän kesken
Suomen heimo silpomas.
Kuule itku lesken,

kuule lasta nääntyvää!
Herra, vihas peitä.
Älä pirsto enempää
pirstottujen teitä.

Miss' on kirkko valoton,
siellä soikoon kellot,
missä lasten nälkä on,
lainehtikoon pellot,

miss' on liesi särkynyt,
sinne liekki uusi,
missä sydän murtuu nyt
kovaan rankaisuusi,

sinne katso taivaastas!
Auta nääntyneitä!
Kätes kaikkivaltias
anna! Johda meitä!

INKERIN RAJALLA.
Omistettu äitini isälle.

Reki ajaa halki kylien.
Lähestymme lakkaamatta itää.
Outo pelko lumoissaan sua pitää.
Mitä mietit, katse tummeten?
Silmin näet sodat kestetyt,
elät julman taistelun ja kauhun,
paon, ryöstön, tulipalon, sauhun,
jok' on nämä metsät kiertänyt.
Näet heimos väkevämmän alla
nääntyvän — ja sentään nostat pään:
Länsi itää vastaan seistessään
milloinkaan ei kuole kuolemalla.
Säilyy, ken ei itseänsä kiellä.
Tuhat kertaa itä kipunoi
yli Inkerin, vaan yhä siellä
puhdas Väinämöisen kieli soi.

Silloin hangen alta kohoaa
jotain, jost' et silmääs kääntää saata:
raja yli seudun kohoaa
synkentäen varjollansa maata.
Hengähtämättä sa näet sen.
Kipeästi halki kylien
raja väkivalloin tehty leikkaa,
läpi veljies sen rauta leikkaa.
Kosket piikkejä sen kädellä,
ja ne pistävät sun sydäntäs.

Pysähdy ja itke, vaeltaja!
Omaa heimoasi silpoo raja.

Inkeristä asti Uraaliin
näet vitkaan: valtavana siellä
lepää maa, mi kohtalonsa tiellä
peittynyt on pilviin verisiin.
Vuosisadat helmastaan se meihin
kuolemaa ja vihaa uhoaa.
Mikä satoi Suomen heimon teihin?
Mikä johtaa sua, tuskan maa?

Mittaamattoman ja pyhän ajan
vavisten sa viüvyt luona rajan.
Tapahtukoon tahtos, Isä meidän.
Tulkoon valtakuntas, Isä meidän.

— Rusko sammuu. Jälleen länttä kohti,
sinne, mistä viime valo hohti,
kääntyy reki. Itä yöhön jää.
Sumu Venäjältä leviää.
Piikkilankain varjo lepää tiellä.
Miten hepo kotiin kiiruhtaa!
Yksinäiset tulet tuikkii siellä,
minne kättä ojentaa et saa.
Nosta silmäs! Hiljaa syttyvät
kaikki taivaan kauniit kynttilät.

Tutkimattomina näämme yhä
taivaan kirjoituksen loistavan.
Yli Euroopan ja Aasian
välkehtii sen tähtikieli pyhä.
Kirkas tähti! Heitä säteitäsi
heihin, joiden päällä Herran käsi
päivällä ja yöllä raskas on.
Auta heitä, joilla raskas on!

SISÄLLYS.

I.

Riemu	7
Lumous	8
Sireenit	10
Aamunkoitteessa	11
Contemplatio	13
Hämärissä	15
Onnellinen ilta.....	17
Tuska	18
Ukkoskesänä	21
Sadonkorjuu	23
Kultaisia lehtiä.....	25
Peto	27
Kuutamonaatti	28
Lähteiden maassa.....	30

II.

Myöhäinen tuoksu	35
Tähdenlento	36
Perhosen haudalla	38

Sidottu	40
Haavoittumaton	41
Perhosen sielu.....	42
Hautausmaalla	44
Huhtikuun kuutamo.....	46
Keijukaissatu	48

III.

Toukokuun sade.....	55
Kesäkuun sade.....	56
Kultainen päivä.....	58
Salaisuus	61
Aamun kuoro.....	63
Heinäkuun sade.....	65
Heinäkuun aalloilla.....	67
Kukka ja perhonen.....	68
Koivu ja tähti.....	69
Odotus	71
Syysaamun uinti.....	73
Silkkikuikka	76
Suven mentyä.....	78
Iltarukous	80

IV.

Kruunauskirkossa	85
Karpaateilla	86
Balatonilla	88
Yöllinen ajo.....	90

Aamu Alpeilla	92
Välimeren aamu	94
Sade vuorilla	96
Kaipaus	98
Ukkosen jälkeen	100
Hajuharneet	102

V.

Legenda	107
Aleksis Kiven haudalla	111
Rukous	113
Inkerin rajalla	115

SAIMA HARMAJAN

edellinen runokokoelma

H U H T I K U U

ihastutti syvällä, ihmeellisellä hartaudellaan arvostelijat:

»On todellinen ilo tervehtiä uutta epäämättömän aitoa lyyrikkotemperamenttia. Saima Harmajan 'Huhtikuu' on kokonaisuudessaan pieni yhtenäinen tunnustuskirja, jossa näemme hartain, avoimin mielin eletyn varhaisnuoruuden kulkevan ohitsemme.» (Lauri Viljanen Hels. Sanomissa.)

»Harvinaisen lupaava sanan parhaassa merkityksessä. Saatamme odottaa korkeimman tason lyriikkaa runoilijalta, joka nuoruudestaan huolimatta on niin kypsä sekä sisäisessä että ulkonaisessa mielessä.» (Viljo Kajo Karjalassa.)

»Tämä ihmeellinen välittömyys on kokoelman ihanin piirre.» (Kansan Työ.)

»En muista koskaan lukeneeni näin arvokasta, välittömästi vaikuttavaa naisen kädestä lähtenyttä esikoisteosta.» (Eteenpäin.)

Hinta 20:—.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Hinta 25 mk.